

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 64 0 Rs 036412 19 Rev
Sarajevo, 29.09.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu u vijeću sastavljenom od sudija: Amre Hadžimustafić, kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak kao izvjestioca i Fatime Mrdović kao članice vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice ...zastupane po punomoćnici, advokatici iz, protiv tuženog, zastupanog po punomoćnicima iz.... , advokatima iz, radi isplate neisplaćenih plata, odlučujući o revizijama tužiteljice i tuženog na presudu Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 Rs 036412 19 Rsž 2 od 14.05.2019. godine, u sjednici vijeća dana 29.09.2020. godine donio je slijedeće:

R J E Š E N J E

Revizija tužiteljice se usvaja, drugostepena presuda ukida i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje u dijelu kojim je odlučeno o žalbi tužiteljice na prvostepenu odluku u odbijajućem dijelu, kao i u odluci o troškovima postupka.

O troškovima tog revizijskog postupka odlučit će se u konačnoj odluci.

Revizija tuženog se odbacuje.

Zahtjev tuženog revidenta za naknadu troškova sastava revizije se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu, broj: 64 0 Rs 036412 17 Rs 2 od 27.11.2018. godine utvrđeno je da tužitelj ima status zaposlenika na čekanju posla kod tuženog počevši od 03.04.1992.godine do 06.05.2000.godine.

Tuženi je obavezan putem nadležnog Federalnog... na ime tužitelja uplatiti doprinose za mirovinsko invalidsko osiguranje u periodu od 03.04.1992. godine do 31.12.1993. godine, te 01.01.1999. godine do 06.05.2000. godine iznos od 1.768,80 KM i to:

- za period od 03.04.1992. godine do 31.12.1992. godine, iznos od 268,00 KM
- za period od 01.01.1993. godine do 31.12.1993. godine, iznos od 360,00 KM
- za period od 01.01.1999. godine do 31.12.1999. godine, iznos od 847,06 KM
- za period od 01.01.2000. godine do 06.05.2000. godine, iznos od 293,74 KM, kao i naknaditi tužitelju troškove postupka sa zakonskim zateznim kamatama od dana presuđenja pa do isplate u iznosu od 567,96 KM, u roku od 15 dana.

U preostalom dijelu tužbeni zahtjev za isplatu naknada plaća u periodu od 03.04.1992. godine do 06.05.2000. godine u iznosu od 10.681,59 KM sa zakonskim zateznim kamatama počevši od 06.05.2000. godine do isplate, kao i isplatu otpremnine u iznosu od 1.112,97 KM sa zakonskim zateznim kamatama od 06.05.2000. godine do isplate, je odbijen kao neosnovan.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 Rs 036412 19 Rsž 2 od 14.05.2019. godine žalbe stranaka su odbijene i prvostepena presuda potvrđena u cijelosti.

Blagovremeno izjavljenim revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presuda u dijelu kojim je odbijena njena žalba na prvostepenu presudu, kojom je odbijen tužbeni zahtjev, a iz razloga povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP učinjenih pred drugostepenim sudom, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o troškovima postupka, s prijedlogom da se revizija dopusti, usvoji, pobijana presuda preinači i udovolji tužbenom zahtjevu tužiteljica u cijelosti, uz naknadu troškova parničnog postupka uključujući i troškove sastava revizije u iznosu od 1.083,42 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tuženi pobija drugostepenu presudu u dijelu kojim je odbijena njegova žalba na prvostepenu presudu u dosuđujućem dijelu, iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava i povreda odredaba iz člana 209. ZPP učinjenih pred drugostepenim sudom, s prijedlogom da se revizija usvoji pobijena presuda preinači i odbije tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti, uz naknadu troškova parničnog postupka uključujući i troškove sastava revizije u iznosu od 845,00 KM plus PDV.

Odgovori na revizije nisu podneseni.

Ispitujući dopuštenost podnesenih revizija revizijski sud konstatuje da je revizija tužitelja podnesena na odbijajući dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na isplatu novčanog potraživanja u visini od 10.681,59 KM na ime isplate naknada plaća i otpremnine od 1.112,97 KM, što predstavlja ukupno novčano potraživanje u visini od 11.794,56 KM.

S druge strane revizija tuženog se odnosi na dosuđujući dio uplate doprinosa u ukupnom iznosu od 1.768,80 KM.

Odredbom člana 237. stav 2. ZPP-a propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi iznos od 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima iznos od 50.000,00 KM. U konkretnom slučaju, vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude za obje revizije je ispod propisanog cenzusa.

Međutim, tužiteljica u svojoj reviziji predlaže dopuštanja izuzetne revizije po članu 237. stav 3. ZPP, sa postavljenim pravnim pitanjem koji se odnosi na početak roka zastare kod novčanih potraživanja koja se zasnivaju na pravu utvrđenom rješenjem Komisije za implementaciju člana 143 ZOR-a, nalazeći da je to pravno pitanje od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima, ukazujući na različitu praksu sudova i potrebu jedinstvene primjene prava.

U vezi sa ovim prijedlogom revizijski sud nalazi da je prijedlog revidenta za dopuštanje izuzetne revizije osnovan, budući da je pravosnažnom presudom nižestepeni sudova izražen stav prema kojem se na potraživanja naknada plaća za zaposlenike kojima je utvrđen status čekanje na posao, u periodu od 1992. do 2000. godine, rješenjem Komisije za implementaciju člana 143 ZOR-a, rok zastare računa po članu 106. ZOR-a tj. od tri godine od dospjeća svih naknada.

Na osnovu takvog stava nižestepeni sudovi ocjenjuju da je za potraživanja tužiteljice za naknade plaća za vrijeme čekanja posla i otpremnine zbog prestanka radnog odnosa, koje obuhvata period od 03.04.1992. godine do 06.05.2000. godine a tužba je podnesena tek 2014. godine, nastupila zastara tih potraživanja i odbijaju taj dio tužbenog zahtjeva.

Sporno pravno pitanje odnosi se na dilemu kada nastaje potraživanje koje proizilazi iz odluke Komisije za implementaciju člana 143 ZOR-a.

U konkretnom slučaju tužiteljica je u skladu sa članom 143a ZOR-a u propisanom zakonskom roku od stupanja na snagu tog zakona (90 dana) podnijela žalbu Kantonalnoj Komisiji za implementaciju člana 143 ZOR-a, ali je ta komisija rješenje o žalbi donijela tek dana 15.12.2014. godine, kojom je ... kao poslodavcu naložila da uspostavi radno pravni status tužiteljici.

Tužiteljica je prije donošenja navedenog rješenja podnijela sudu tužbu u predmetnom sporu kojom je tražila između ostalog i isplatu naknada za vrijeme čekanja posla u periodu od 31.12.1991. godine pa do 06.05.2000. godine i isplatu otpremnine zbog prestanka radnog odnosa, sve shodno članu 143. stav 3. i stav 4. ZOR-a.

Prvostepeni sud je odbio taj tužbeni zahtjev nalazeći da je potraživanje zastarjelo jer se rok iz člana 106. ZOR-a računa od dospelja svakog novčanog potraživanja, a za otpremninu od 05.06.2000. godine kada je prestao radni odnos, a drugostepeni sud je prihvatio takav stav ispravnom primjenom materijalnog prava.

Član 106. Zakona o radu¹(dalje ZOR) propisuje apsolutnu zastaru potraživanja iz radnog odnosa za tri godine od dana nastanka potraživanja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Međutim, pitanje zastare potraživanja naknada plaća za vrijeme čekanja posla, kao i otpremnine zbog prestanka radnog odnosa, su pitanja koja su vezana direktno za utvrđivanja statusa tužiteljice. Kako je u konkretnom slučaju status zaposlenice na čekanju posla utvrđen tek rješenjem od 15.12.2014. godine od strane Komisije za implementaciju člana 143 ZOR-a, proizilazi da je tek tim rješenjem utvrđeno pravo tužiteljice, iz čega proizilazi i osnov za novčano potraživanje naknada plaća za vrijeme čekanja posla i otpremnina zbog prestanka radnog odnosa.

Dakle, kada je potraživanje naknade plaća i otpremnine zasnovano na rješenju Komisije za implementaciju člana 143 ZOR-a, kojim se utvrđuje status zaposlenika na čekanju posla u periodu od 31.12.1991. godine pa do 06.05.2000. godine, takvo potraživanje je nastalo tek pravosnažnošću tog rješenja kojim je utvrđen njegov status, iz kojeg proizilazi i pravo na naknade iz člana 143. stav 3. i stav 4. ZOR-a, pa se rokovi zastare potraživanja naknada plaća i otpremnina, iz člana 106. ZOR-a, računaju od tog dana.

Ovakav stav prihvata i Ustavni sud BiH u svojim brojnim odlukama (AP 299/06...).

U takvoj situaciji revizijski sud je ocijenio da je revizija tužiteljice osnovana u pobijanom dijelu drugostepene presude, jer je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo kada je žalbu tužiteljice odbio u odnosu na stav prvostepenog suda o prigovoru zastare potraživanja.

Međutim, kako nižestepeni sudovi nisu utvrdili činjenice koje se odnose na visinu tužbenog zahtjeva koja je u postupku sporna, to revizijski sud nije mogao preinačiti pobijana presuda, već je drugostepenu presudu ukinuo i predmet vratio drugostepenom sudu na ponovno suđenje, primjenom člana 250. stav (2) ZPP-a.

S druge strane revizija tuženog nije predložila dopuštanje izuzetne revizije pa budući da je pobijani dio drugostepene presude ispod propisanog cenzusa, prema naprijed navedenoj odredbi člana 237. stav (2) ZPP, to je revizijski sud primjenom člana 247. stav (2) ZPP tu reviziju odbacio kao nedozvoljenu, jer se ista po zakonu ne može podnijeti.

¹ Službene novine FBiH br. 43/99, 32/00, 29/03,

O troškovima postupka povodom revizije tužiteljice odlučit će sud u konačnoj odluci po člana 397. stav (3) ZPP, a zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava njegove revizije se odbija, primjenom člana 397. stav 1. ZPP, jer je ta revizija odbačena.

Predsjednica vijeća:
Amra Hadžimustafić, s.r.